

حقوق سالمندان از نگاه اسلام

سوره مبارکه اسراء آیه ۲۳ و ۲۴

و خدای تو فرمان داده که جز او را نپرستید و به پدر و مادر خود نیکی کنید و هرگاه یکی از آنان و یا هر دو نفرشان پیر شوند، کوچکترین کلمه ای که موجب رنجش آنان شود بر زبان نیاور و کمترین آزار به ایشان نرسان و همواره با آنان محترمانه سخن گوی و پر و بال تواضع و مهربانی ات را به نزدشان بگستران و بگو: پروردگارا ایشان را مورد رحمت خود قرار ده، همانگونه که آنان مرا در کودکی تربیت و پرورش دادند

پیامبر اکرم(ص):

پیران را بزرگ و محترم دارید زیرا احترام به آنها به منزله احترام به مقام الهی است

امام علی(ع):

به بزرگانان احترام کنید، تا کوچکترها هم به شما احترام کنند

امام سجاد(ع):

حق سالخورده این است که حرمت پیری او را پاس بداری، اگر سوابق فضیلت در اسلام را دارد، تجلیلش کنی، او را مقدم بداری، در اختلافات خصمانه با او رو در رو نشوی، در راه رفتن بر او سبقت نگیری و پیشاپیش او راه نروی، او را نادان نپنداری، اگر رفتار جاهلانه ای کرد، تحمل کنی، به مقتضای سوابق سالمندی، احترامش کنی که حق سن و سال نیز چون حق اسلام است.

امام صادق(ع):

اگر بتوانی عهده دار کارهای پدر و مادرت شوی چنین کن، حتی با دستانت در دهان آنان لقمه بگذار، که این کار، در فردای قیامت برای تو بهشت یا سیر از آتش خواهد بود

منشور حقوق سالمندان

ماده ۱: حق زندگی.

- آزادی محل زندگی.
- خانواده و دیگر مداخله‌کنندگان درمانگر باید حق سالمند را در انتخاب محل زندگی رعایت نمایند.
- سالمند را باید از خطرات احتمالی هر موقعیت آگاه کرد.

ماده ۲: مناسب‌سازی محیط زندگی با نیازهای فرد سالمند.

- محیط زندگی سالمند باید با نیازهای خاص وی مطابقت داشته باشد.
- در صورت کاهش استقلال فرد سالمند به هر دلیلی وی می‌تواند در منزل دوم خویش تحت مراقبتهای ویژه بخشهای دولتی یا غیردولتی قرار گیرد.
- ارتقاء کیفیت زندگی و آسایش جسم و روح سالمند باید هدف نهایی پروژه خدمت‌رسانی باشد.
- برخورداری از فضای خصوصی و اجتماعی ویژه سالمند می‌بایست در مراکز درمانی و توانبخشی مدنظر قرار گیرد.

ماده ۳: زندگی اجتماعی علی‌رغم محدودیت‌های مشارکت سالمند.

- آزادی عمل در برقراری ارتباط حق مسلم سالمند است.
- خدمات اجتماعی می‌بایست با توجه به شرایط دوران سالمندی متناسب سازی شود.
- سالمندان باید از حقوق فردی و اجتماعی خود مطلع شوند.

ماده ۴: حضور و نقش فعال اطرافیان.

- حفظ روابط اجتماعی با خانواده و دوستان حق طبیعی سالمندان است.
- تقویت نقش مهم خانواده در ارائه حمایت‌های اجتماعی می‌بایست مدنظر قرار گیرد.
- در صورت عدم وجود نزدیکان حمایت‌گر این نقش به عهده مراکز توانبخشی و درمانی سالمندان و داوطلبان می‌باشد.

ماده ۵: درآمد و دارایی.

- سالمند مالک تمامی درآمدها و دارایی‌های خود می‌باشد.
- دارایی فرد سالمند در صورت وابستگی روانی و جسمی وی از سوی قانون‌مورد محافظت قرار گیرد.
- در صورتی که درآمد و توانایی مالی سالمند کفایت رفع نیازهای او را نکند باید از حمایت رفاهی قانونی بهره‌مند شود.

ماده ۶: ارج نهادن به فعالیت‌های سالمند.

- حفظ و نگهداری توانایی‌های انجام فعالیت‌ها تا حد امکان.
- سالمندان با سطح شناختی پایین نیز نیاز به ابراز وجود دارند.

- مشارکت فعال سالمندان از احساس پوچی و بی‌ارزشی آنان پیشگیری می‌کند.

ماده ۷: آزادی انجام فعالیت‌های مذهبی.

- مراکز خاص سالمندان باید محلی برای ادای مراسم مذهبی داشته باشد.
- حفظ و تکریم سالمند با هر دین و مذهب.
- رعایت و حفظ اصول مذهبی مورد قبول فرد سالمند.

ماده ۸: حفظ استقلال سالمند.

- پیشگیری از وابستگی سالمند توسط مراکز سالمندی و خانواده حق مسلم اوست.
- خانواده و مراکز سالمندی باید مجهز به دستورات عمل‌های پیشگیری از وابستگی جسمی و روانی سالمندان باشند.

ماده ۹: حق بهره‌مندی از مراقبت.

- سالمند مثل هر گروه سنی دیگر باید دسترسی به مراقبت‌های خاص داشته باشد که این مراقبت شامل تمامی خدمات پزشکی و توانبخشی لازم می‌باشد.
- تجهیز مؤسسات توانبخشی و بیمارستانها با نیازهای خاص سالمند از وظایف دولت است.

ماده ۱۰: حق بهره‌مندی از مراقبین آموزش دیده.

- وجود آموزش خاص در رشته سالمندشناسی و طب سالمندی برای مراقبین اساسی است.
- بهره‌مندی تمامی پرسنل مراقب از حمایت‌های روانی در مراکز سالمندی.

ماده ۱۱: رعایت شرایط جسمی و روحی در مراحل آخر زندگی سالمند.

- مراقبت دقیق از دردهای جسمی و تالمات روحی در مراحل آخر زندگی سالمند و حمایت از خانواده وی وظیفه نظام‌های حمایتی است.
- تمامی مراقبین باید از اصول ارتباطی در مورد مراحل آخر زندگی و مرگ سالمند مطلع باشند.